

Nr 459.

Av herr **Kilbom m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 105, med förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen.

I proposition nr 105 föreslås vissa ändringar i grundlagen — regeringsformen och riksdagsordningen samt tryckfrihetsförordningen. I huvudsak inskränker sig de föreslagna ändringarna till bestämmelserna angående utskottsarbetet samt röra även i övrigt riksdagsarbetets organisation. Emellertid beröres också bestämmelserna angående riksdagsmännens yttranderätt, i det riksdagsordningens § 52 föreslås skola få delvis ändrad lydelse. Avsikten är att ge talmännen vidgade befogenheter gentemot de enskilda ledamöterna av riksdagen. Bestämmelser, som varit gällande sedan det nuvarande representations-systemet genomfördes, skola högst avsevärt *skärpas*. Detta oavsett att vi ju sedan mer än ett årtionde påstås ha ett i alla avseenden demokratiskt representationsskick.

Har något inträffat som motiverar den i anført avseende föreslagna ändringen och vad kan detta i så fall vara? Så vitt vi förstå måste gällande bestämmelser ha medfört *allvarliga* och *ofta återkommande olägenheter* för att ändring skall föreslås. Detta allra helst då ändringarna gälla grundlagen. Veterligt har emellertid nuvarande stadganden icke medfört *allvarliga* och *återkommande* olägenheter. De ha icke medfört några olägenheter alls. Väl ha talare erinrats om att de enligt talmannens mening förgått sig mot gällande regler, men detta har *skett så sällan*, varit sådana *undantag*, att det under inga förhållanden kan motivera ändring av grundlagen. Det anföres heller icke vare sig i den angående riksdagens arbetsformer företagna utredningen eller i propositionen några dylika motiv för den föreslagna lagändringen. Det talas endast om att »riksdagens värdighet» skulle fordra denna. Ett verkligt underligt argument, då ju riksdagens värdighet hittills mycket väl kunnat upprätthållas med gällande rättigheter för talmännen, trots att talare även tidigare blivit av dessa nedklubbade. Då alltså på de senaste åren icke förekommit händelser, som allvarligt »stört» riksdagens arbete eller nedsatt dess värdighet — i vart fall icke i den mening i propositionen avses — måste vi beteckna de föreslagna grundlagsändringarna såsom varande av politisk innebörd — såvida det nu icke anses nödigt företa grundlagsändringar på grund av någon alldeles

enstaka händelse. I senare fall bör väl då den åsyftade händelsen i all rimlighets namn anges, så att riksdagens ledamöter veta, *varför* de företa ändring av grundlagen. Öppet spel borde nämligen vara en av de allra viktigaste följderna av demokratin.

Till sin objektiva innebörd är den föreslagna ändringen *reaktionär*. Riksdagsordningens § 52 kommer härefter av talmännen att kunna utnyttjas på ett långt godtyckligare sätt. Talmännen få ett vapen, som de under åberopande av »god ordning» kunna använda mot politiska motståndare.

Riktigheten i vårt påstående bekräftas av sista stycket i § 52. Där föreslås till förut gällande stadganden, att »ingen må tillåta sig personligen förolämpande uttryck», skärpningen: »*eller eljest uppträda på ett mot god ordning stridande sätt*». En klar kautschukbestämmelse, som icke blott *inbjuder* till godtycke utan också söker ange motivering för dylikt. Minst av allt hade man väntat, att de som förege sig vara demokratins talesmän skulle vara med om att föreslå formuleringar i grundlagen, vilka på det uppenbara sätt som här är fallet ge vapen mot politiska motståndare.

Vad är för övrigt, *objektivt sett*, handlingar, som strida mot »god ordning»? Begreppet »god ordning» är högst tänjbart, alldeles särskilt, då det överföres på det politiska området.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå sista avsnittet i regeringens förslag (proposition nr 105) till § 52 riksdagsordningen.

Stockholm den 8 mars 1932.

K. Kilbom.

Edoff Andersson

Nils Flyg.

Värner Karlsson.

Viktor Herou.

Auq. Spångberg.

J. P. Dahlén.

Oscar Öhman.